

Miljödepartementet

Enheten för miljö kvalitet

Ansi Gerhardsson

Telefon 08-405 35 09

Skrivelse från Statskontoret angående försöksverksamhet med stöd ur kärnavfallsfonden till vissa ideella föreningar

---

Remissinstanser:

1. **Riksrevisionen**
Avstår från yttrande.
2. **Riksgäldskontoret**
Avstår från yttrande.
3. **Ekonomistyrningsverket**
Har inga synpunkter på förslagen.
4. **Länsstyrelsen i Uppsala län**
Tillstyrker förslagen.
5. **Länsstyrelsen i Kalmar län**
Avstår från yttrande.
6. **Naturvårdsverket**
Har inga synpunkter.
7. **Strålsäkerhetsmyndigheten**
8.
  - Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag att ideella föreningar även fortsättningsvis ska ha möjlighet att erhålla stöd för insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.
  - Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag om att ett maximalt belopp om 3 miljoner kronor per år bör kunna utbetalas från kärnavfallsfonden till ideella föreningar.

- Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag om att stöd bör utgå till ideella föreningar till och med 12 månader efter det att föreningarna erbjudits tillfälle att lämna synpunkter till miljödomstolen.
- Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag att stödet även fortsättningsvis bör finansieras med medel ur kärnavfallsfonden.
- Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag om att myndigheten bör ges uppdraget att administrera och besluta om stöd.
- Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag om utökad kontroll av stödets användning, men betonar att en utökad kontrollverksamhet även medför ett behov av utökade resurser.
- Strålsäkerhetsmyndigheten **tillstyrker inte** Statskontorets förslag att föreningarnas möjligheter att använda stödet till direkt information till allmänheten bör vidgas till att omfatta frågor som gäller hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, eftersom det inte vore förenligt med lagstiftarens intentioner. Myndigheten anser att stödet även fortsättningsvis inte ska få användas för kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet.
- Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrker Statskontorets förslag om att antalet medlemmar som krävs för att en förening ska kunna få stöd sänks från 2000 till 1000.

9. **Statens råd för kärnavfallsfrågor**

Kärnavfallsrådet tillstyrker Statskontorets förslag på alla punkter utom en. Rådet anser inte att möjligheten att använda stödet till information bör vidgas.

10. **Kärnavfallsfonden**

Kärnavfallsfonden konstaterar att det finns uppgifter i rapporten som inte är helt korrekta. Uppgifterna påverkar dock inte Statskontorets förslag till ändring av förordningen (2007:161) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet.

Enligt Kärnavfallsfonden kan förslaget att Strålsäkerhetsmyndigheten ska administrera bidragen tolkas som att de också ska betala ut bidrag. Det bör därför i ett kommande förordningsförslag klarläggas att det är Kärnavfallsfonden som betalar ut medel från Kärnavfallsfonden och att förslaget inte innebär någon ändring av ovannämnda förordning i detta avseende.

11. **Statens energimyndighet**

Energimyndigheten delar Statskontorets ståndpunkt att stödet ur kärnavfallsfonden till vissa ideella föreningar bör förlängas.

Energimyndigheten anser att stödnivån bör ligga kvar på samma nivå som tidigare. Att stöd bör lämnas även under remisstiden och pågå till och med 12 månader efter det att föreningarna har fått tillfälle att komma in med remissynpunkter till miljödomstolen.

I övrigt ställer Energimyndigheten sig bakom Statskontorets bedömningar. Möjligen med tillägget att slutredovisningen från föreningarna bör åtföljas av ett intyg från auktoriserad revisor, för att bättre säkerställa att stödet används på avsett sätt.

Vidare anser myndigheten att synpunkter från engagerade personer i miljörelser är angelägna och fyller en viktig roll i säkerhetsarbetet vid kärnkraftsverken samt vid hantering av bränsle- och avfallsfrågor. Det är därför viktigt att ekonomiskt resurssvaga miljöorganisationer med god kompetens kan medverka vid samråd i kärnkraftsfrågor.

12. **Vattenfall AB**

Vattenfall ställer sig bakom SKB's yttrande i rubricerad fråga och vill speciellt trycka på följande

- Vattenfall anser att en verksamhetsutövare har det fulla kostnadsansvaret för upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar och förfarandet kring miljökonsekvensbedömningar. Att utöka detta ansvar till att omfatta även andra deltagares kostnader är principiellt tveksamt. Vi anser dock att en aktiv medverkan av alla berörda grupper är önskvärd i denna fråga.
- Stödet bör omfatta maximalt 3 MSEK per år och kontrollen över att stödet använts på avsett sätt förstärkas.
- Vattenfall anser att den bortre gränsen för hur länge stödet kan utbetalas bör förtydligas. Statskontorets förslag om begränsning till 12 månader efter det att föreningarna har erbjudits att tillfälle att komma in med remissynpunkter bör begränsas till att gälla remisser till miljödomstolen.
- Vattenfall anser att kravet på 2000 medlemmar för att kunna åtnjuta stöd skall ligga fast.

13. **Östhammars kommun**

Kommunen har inte anledning att ifrågasätta de slutsatser som Statskontoret kommit fram till.

Då fler organisationer får möjlighet att söka medel finns skäl att utöka ramen utöver 3 miljoner kronor.

14. **Oskarshamns kommun**

Kommunen stöder Statskontorets förslag.

15. Svenskt Näringsliv

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

16. Svensk Energi

Svensk Energi anser att

- Stödet kan, trots våra principiella invändningar om finansiering, fortsätta längst till och med 12 månader efter att ideella föreningar erbjudits lämna synpunkter
- Stödet bör omfatta maximalt 3 miljoner kronor per år
- Den nya myndigheten, Strålsäkerhetsmyndigheten, bör få uppdraget att administrera och besluta om stödet
- Kontrollen över att stödet används på avsett sätt måste förbättras genom t.ex. utökad revision.
- Möjligheten att använda stödet för information kan vidgas enligt Statskontorets förslag men endast under förutsättning att kontrollen kan säkerställas.
- Villkoret för stöd kan sänkas till minst 1000 medlemmar

17. Barsebäck Kraft AB

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

18. E.ON Kärnkraft AB

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

19. Forsmarks Kraftgrupp AB

FKA anser att:

- ◆ Att stödet kan fortsätta till och med 12 månader efter det att ideella miljöorganisationer har fått tillfälle att komma in med remissynpunkter till miljödomstolen.
- ◆ Att stödet även fortsättningsvis bör omfatta maximalt 3 miljoner kronor per år.
- ◆ Att Strålsäkerhetsmyndigheten bör få uppdraget att administrera och besluta om stödet.
- ◆ Att kontrollen över att stödet används på avsatt sätt och enligt gällande regler förbättras. Forsmarks Kraftgrupp AB delar Statskontorets uppfattning att kontrollen måste förbättras. Den förbättrade kontrollen kan i enlighet med förslaget ske genom att Strålsäkerhetsmyndigheten utser en revisor eller genom att de föreningar som erhållit större stödbelopp genomför en utökad revision av hur stödet har använts.
- ◆ Att möjligheten att använda stödet för information kan vidgas enligt Statskontorets förslag under förutsättning att kontrollen kan säkerställas.
- ◆ Att villkoret för stöd till föreningar kan sänkas till 1000 medlemmar.

20. Fortum

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

21. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning

- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör förlängas med tillägget att stödet bör kunna användas för att följa och bedöma frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart använt kärnkraftsbränsle.
- MKG delar inte utredarens syn på att medlen i Kärnavfallsfonden är kärnkraftsindustrins pengar och därmed inte utredarens förslag att tidsbegränsa stödet.
- MKG menar att det inte behövs en tidsbegränsning för stödet men om regeringen bestämmer sig för att tidsbegränsa stödet enligt Statskontorets förslag bör följande förändringar göras i Statskontorets förslag till ändringar av finansieringsförordningen (2007:161):
  1. Upphörande av stödet bör kopplas till tidpunkten för miljödomstolens kungörelse av en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle.
  2. Stödet bör utgå under minst tre kalenderår efter året då ansökan kungörs av miljödomstolen.
- MKG delar inte Statskontorets syn att miljöorganisationernas behov av medel för sin verksamhet inom kärnavfallsområdet minskar när samrådet är avslutat men delar Statskontorets syn att stödet efter samrådets avslutande bör utgå från vilket behov respektive förening har av stöd för att kunna lämna väl underbyggda remissvar till miljödomstolen och myndigheten.
- MKG pekar på att nuvarande kravet i finansieringsförordningen på att organisationer för att erhålla stöd ska utnyttja rätten att delta i samråd om ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle enligt miljöbalken måste tas bort eftersom stödet ska fortsätta efter det att samrådet avslutas.
- MKG menar att det maximala årliga beloppet för stöd till miljöorganisationer bör sättas till 5 miljoner, dvs samma belopp som kan erhållas av en kommun, och att begränsningen att en organisation kan erhålla högst 2,5 miljoner kronor per år bör tas bort.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör administreras och beslutas av Strålsäkerhetsmyndigheten med tillägget att uppdraget inom myndigheten bör ligga på avdelningen för finansiell kontroll.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att Strålsäkerhetsmyndigheten i ökad utsträckning bör kontrollera att föreningar som får ett betydande stöd använder dessa medel på avsett sätt men menar att en sådan uppgift inte är lämplig att läggas på revisorerna för de organisationer som erhåller stöd.
- MKG menar även att regeringen måste se till att reglera hur andra aktörer får använda medlen och se till att kontrollen av deras användning av fondmedel stärks.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör få avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten med tillägget att stödet bör kunna användas för att informera om frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart av använt kärnkraftsbränsle.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att antalet medlemmar som krävs

för att en förening ska kunna få stöd sänks från 2000 till 1000.

- MKG påpekar att beslutet om förordningsändringen förmodligen måste innehålla en övergångsbestämmelse som reglerar ansökningstiderna inför år 2009.

Synen att kärnavfallsfondens medel tillhör industrin får inte påverka den nuvarande användningen av medel ur fonden, varken till nackdel för andra aktörers möjlighet att erhålla medel ur fonden eller för att motivera ett lågt behov av att kontrollera industrins egna användning av fondmedel. Denna fråga är viktig eftersom synen att Kärnavfallsfondens medel tillhör industrin motiverar utredarens förslag att tidsbegränsa möjligheterna för miljöorganisationerna att erhålla medel ur fonden så att medel inte kan användas i anslutning till en huvudförhandling i miljödomstolen.

22. **Miljörelsens kärnavfallssektariat**

Milkas stöder förslaget att stöd bör fortsätta utgå efter den 31 december 2008.

Milkas stöder förslaget om ökad kontroll av att utbetalade medel används på avsett sätt.

Milkas stödjer förslaget, att miljöorganisationerna liksom andra aktörer också får använda medlen för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle. Vi tycker även att det vore rimligt att få informera om övrigt kärnavfall som ska förvaras på ett säkert sätt i lager för låg- och medelaktivt avfall.

Milkas stöder förslaget om sänkt medlemsantal.

23. **Miljövänner för kärnkraft**

MfK anser att deltagande i samråd ska ske utan ekonomisk ersättning men om stöd ska utgå bör det endast gälla direkta reseutlägg och bör kunna administreras direkt av Strålsäkerhetsmyndigheten istället för via respektive organisation.

MfK motsätter sig bestämt att stödet får användas för att anställa personal, informera allmänheten och annat.

MfK tillstyrker att kravet på medlemsantal sänks till 1000.

24. **OKG AB**

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

25. **Opinionsgruppen för säker slutförvaring**

- Miljöorganisationer ska jämföras med andra aktörer som tilldelas medel ur kärnavfallsfonden och som deltar i slutförvarsprocessen och

ska inte särbehandlas jämfört med andra aktörer som erhåller stöd från Kärnavfallsfonden utan få samma möjligheter att informera bredare kring frågor om slutförvaring av radioaktivt material.

- Försöksverksamheten bör avslutas och stödet till miljöorganisationerna permanentas.
- Ekonomiskt stöd bör utgå i proportion till den sökandes representativa storlek, verksamhetsplan och redovisade behov
- Kontrollen av hur de anslagna medlen har använts bör stärkas och kontrollen bör skötas av den nya strålskyddsmyndigheten
- Stödet bör utgå så länge tillståndsprövningen pågår och villkoren för verksamheten har fastslagits.
- Stödet ska kunna sökas av mindre organisationer i enlighet med utredarens förslag.
- Det sammanlagda stödet till miljöorganisationer bör öka till fem miljoner och att begränsningen av maximalt stöd till en sökande tas bort.

26. **Ringhals AB**

Ställer sig bakom SKB:s yttrande.

27. Studsvik AB

28. **Svensk Kärnbränslehantering AB**

SKB finner det vara betänkligt att utsträcka verksamhetsutövarens kostnadsansvar för upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar och för förfarandet med miljökonsekvensbedömning till att omfatta även andra deltagares kostnader samt att utsträcka detta till att omfatta delar av dessa organisationers kostnader i samband med den rättsliga prövningen.

SKB stöder förslaget om förbättrad kontroll.

SKB anser att det är viktigt att uppmärksamma att stödet förlängs även till en period efter avslutat samråd i slutförvarsfrågan försvinner det primära syftet med stödet i nuvarande form, nämligen att täcka kostnader för att delta i samrådsförfarandet. SKB vill därför bestämt framhålla att det är nödvändigt att införa bestämmelser angående stödets utnyttjande som ger tydliga ramar för organisationernas med stöd bekostade verksamheter. Dessa bör avse deltagande i samråden och arbetet med remissvar. I den mån organisationerna önskar arbeta med direktinformation eller opinionsbildning bör detta som i alla andra sammanhang bekostas med egna medel.

SKB har svårt att förstå den av Statskontoret framförda motiveringen för ett sänkt medlemskrav. Kravet på god medlemsuppslutning bör även fortsättningsvis vara tillämpligt för att erhålla stöd från kärnavfallsfonden.

29. **Sveriges Energiföreningars Riksorganisation**

Instämmer i MKG:s yttrande.

30. **Sveriges Kärntekniska Sällskap**

Utredaren konstaterar att stödet förmodligen använts bredare än vad som avsetts. SKS anser inte att användningen av stödet bör breddas. Snarare bör, som utredaren också föreslår, kontrollen av stödet skärpas.

Utredaren konstaterar att föreningarnas framtoning och fokus i en del fall har försämrat möjligheten för Oskarshamns- och Östhammarsborna att aktivt delta i samråden. Utredningen saknar förslag om hur denna oönskade konsekvens av stödet skall motverkas, vilket SKS skulle funnit önskvärt.

31. **Leif Hägg**

Leif Hägg är kritisk till ideella organisationers möjlighet att erhålla medel ur kärnavfallsfonden.